

Kto je autorom Terminológie botanickej morfológie?

Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied vydalo v roku 1959 Terminológiu botanickej morfológie. Meno autora, resp. autorov nie je uvedené na titulnej strane, ani v tiráži tejto publikácie. Hrabovský vo svojich článkoch o morfologickej terminológii (napr. Hrabovský 2021) za autora považuje J. Horeckého. Ten je však v knižnej publikácii uvedený ako vedecký redaktor. Kto je teda autorom Terminológie botanickej morfológie?

Prof. Dr. J. Horecký, DrSc., dr. h.c. (1920 – 2006), významný slovenský jazykovedec, bol priekopníkom a organizátorom moderného terminologického štúdia na Slovensku (Anonymus 1978; Horecký 1956). Bol hlavným redaktorom mesačníka *Slovenské odborné názvoslovie*, ktorý v rokoch 1953 – 1961 vydávalo Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied (9 ročníkov, 12 čísel ročne!) a následne v rokoch 1962 – 1966 hlavným redaktorom Československého terminologického časopisu (5 ročníkov, 6 čísel ročne) (Dvonč 1971: 515). V Ústave slovenského jazyka SAV, v ktorom prof. Horecký pracoval, zriadil odborné terminologické komisie (viac ako 30, Zoznam 1953). Jednou z nich bola Komisia pre botanickú terminológiu, ktorá pracovala pod vedením prof. J. M. Novackého až do jeho skonu v roku 1957. Výsledky svojej práce Komisia publikovala priebežne pod názvom **Z terminológie botanickej morfológie** v časopise *Slovenské odborné názvoslovie* (Komisia 1953, 1954, 1957). V decembri 1957 začala Komisia systematicky pracovať pod vedením nového predsedu M. Červenku. Komisia publikovala čiastkovú terminológiu pod rovnakým názvom pre koreň, kvet a machorasty (Komisia 1958a,b,c) a pripravila súbornú Terminológiu botanickej morfológie. Toto priekopnícke dielo venovala pamiatke prof. J. M. Novackého, ktorý dal nielen impulz k spracovaniu botanickej terminológie, ale pracoval (spolu s Komisiou) na terminológii pre jednotlivé orgány rastlín.

Komisia pre terminológiu botanickej morfológie fungovala kolektívne. Ako uvádzajú v Úvode knižnej publikácie, na jej príprave sa podieľalo sedem autorov. Menovite je uvedené autorstvo 7 kapitol. Termíny pre semenné rastliny spracovali: **M. Červenka** list, plody, semená a rastlinnú teratológiu, **A. Hlavaček** kvet, **J. Záborský** koreň a os (=stonka). **Š. Juriš** spracoval terminológiu siníc a rias, **A. Novacký** baktérie a huby, **V. Peciar** lišajníky a machorasty a **E. Šidlay** (= Schidlay) paprad'orasty. Jazykovým poradcom bol **F. Buffa** z Ústavu slovenského jazyka SAV, ktorý sa zúčastnil na všetkých zasadnutiach Komisie a pomáhal riešiť závažné terminologické otázky. Zaradený je Zoznam latinských názvov a Zoznam slovenských názvov. Autorstvo nie je uvedené. Obrazovú časť (tabule I – LXIII) spracovala **K. Cigánová**. Terminológia botanickej morfológie je teda kolektívne dielo, podobne ako iné terminologické publikácie, ktoré vydalo vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. Na jej príprave sa zúčastnilo viacero autorov, ako som uviedol vyššie.

Záverom možno konštatovať, že J. Horecký nie je autorom Terminológie botanickej morfológie, hoci sa venoval viacčlennému prívlastku v botanickej terminológii (Horecký 1963). Dielo je výsledkom práce Komisie pre botanickú terminológiu, ktorá pracovala pod vedením prof. Dr. J. M. Novackého (do roku 1957) a dr. M. Červenku. Preto sa musí citovať ako kolektívne dielo, rovnako ako v prípade ostatných publikovaných terminológií, výsledkov práce terminologických komisií pracujúcich pri Ústave slovenského jazyka SAV v Bratislave – t.j. ako Kolektív (1959). Terminológia botanickej morfológie. Vydav. SAV, Bratislava, 192 pp. + Obrazová časť I–LXIII.

(pokračovanie na str. 208)

(pokračovanie zo str. 166)

Literatúra

- Anonymus, 1978. Heslo Horecký, Ján. In Encyklopédia Slovenska, II. zväzok E. – J. Veda, Bratislava. p. 291
- Dvonč, L. 1971. Bibliografia slovenskej jazykovedy za roky 1961 – 1965. Matica slovenská, Martin. 806 pp.
- Horecký, J. 1956. Základy slovenskej terminológie. Vydav. SAV, Bratislava. 148 pp.
- Horecký, J. 1963. Viacčlenný prívlastok v botanickej terminológii. Českoslov. Terminolog. Čas. 2: 350–354.
- Hrabovský, M. 2021. Revízia morfolologickej terminológie. 2. Vývojové štádiá listových orgánov. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 43/2: 299–309.
- Komisia pre botanickú terminológiu, 1953. Z terminológie morfológie rastlín, Slov. Odbor. Názvoslov. 1/12: 359-363.
- Komisia pre botanickú terminológiu, 1954. Z terminológie botanickej morfológie II. Slov. Odbor. Názvoslov. 2/1: 330–335.
- Komisia pre botanickú terminológiu, 1957. Z terminológie botanickej morfológie, Slov. Odbor. Názvoslov. 5/ 4: 107–113.
- Komisia pre botanickú terminológiu, 1958a. Z terminológie botanickej morfológie (koreň). Slov. Odbor. Názvoslov. 6/6: 173–180.
- Komisia pre terminológiu botanickej morfológie, 1958b. Z terminológie botanickej morfológie. Machorasty (*Bryophyta*). Slov. Odbor. Názvoslov. 6/ 8: 236–242.
- Komisia pre terminológiu botanickej morfológie 1958c. Z terminológie botanickej morfológie (kvet). Slov. Odbor. Názvoslov. 6/10: 292–305.
- Zoznam 1953. Terminologické komisie Ústavu slovenského jazyka SAV. Slov. Odbor. Názvoslov. 1/2: 65.

PAVOL ELIÁŠ st.